

МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ТЕХНІЧНИХ НАУК

Тверитникова О. Є.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Історія науки та техніки – це особливий напрям історичних досліджень, що поєднує соціальні й технічні аспекти. Фокус історико-технічних досліджень спрямовано на вивчення різних питань розвитку науки, техніки й технологій, зокрема методологічних основ розвитку науки; періодизації наукової думки, організаційного оформлення наукової думки у вигляді академій, інститутів, лабораторій, товариств тощо. Як комплексна наукова дисципліна історія науки і техніки досліджує закономірності розвитку техніки, історію наукових відкриттів, винаходів, історичну біографістику, а також загальні закони еволюції науки й виробничого потенціалу на різних етапах розвитку суспільства.

Цей напрям досліджень активізувався на теренах України у другій половині ХХ ст. зі створенням Комісії з історії техніки у складі Академії наук УРСР. Виникла необхідність у проведенні досліджень закономірностей формування і розвитку технічних наук з'ясуванні специфіки розвитку технічних наук та процесі перетворення науки на виробничу силу, окресленні їхнього місця в системі наук. Це підтвердило необхідність поширення досліджень з історії конкретних галузей промисловості, наукових осередків, видатних винахідників.

Проблема перебудови та відновлення промислового комплексу України з огляду на воєнну агресію проти України зумовлює необхідність вивчення досвіду створення потужної промисловості в другій половині ХХ ст. на теренах України. Зокрема, це стосується дослідження та переосмислення теоретичних і практичних аспектів роботи машинобудівних, електротехнічних, хімічних підприємств, їх наукового забезпечення в контексті соціально-економічних і суспільно-політичних трансформацій. Вивчення історії технічної науки, з'ясування, чинників появи новітніх наукових ідей та подальшого впровадження їх у виробництво має важливе значення для розвитку методології технічної науки.

Теоретико-методологічною основою проведення дослідження конкретної технічної науки є створення структурної моделі зародження та подальшого розвитку технічної науки. До складових цієї моделі слід віднести основні етапи еволюції наукової думки, уявлення про зміни та особливості її розвитку, виявлення ключових подій у процесі накопичення знань. Технічна наука це складна система знань, яка сформувалася як підґрунтя інженерної діяльності.

Література:

1. Тверитникова О.Є. Історія науки і техніки в системі наук. Матеріали ХХVIII-ї Міжнародної наукової конференції «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я». Харків, 2024.